

skepsis Blog

≡ Menu

Echinacea werkt niet bij verkoudheid – alweer

18/03/2011 door Jan Willem Nienhuys

De onderzoeker Bruce Barrett uit Wisconsin heeft nog maar eens echinacea onderzocht. Er kwam alweer uit dat het niet werkt. Hij houdt nog een slag om de arm.

Het onderzoek zelf kunt u [hier](#) bekijken, en het commentaar van het *Geneesmiddelen Bulletin* van heden [hier](#).

Er is heel veel onderzoek naar echinacea gedaan, en [bij de VtdK vindt u een samenvatting](#) van alles wat er bij de VtdK en Skepsis over is gerapporteerd. Barrett deed al eerder onderzoek in 2002, en toen was het resultaat: met echinacea duurde verkoudheid gemiddeld 6,27 dagen; met alfalfa duurde de verkoudheid 5,75 dagen (dus gemiddeld een halve dag korter, maar het verschil was niet significant); bij de proef waren 148 studenten betrokken.

Deze keer pakten Barrett (foto) et al. het grootser aan. In een heel strak opgezet onderzoek werden meer dan 700 deelnemers met beginnende verkoudheid over vier

groepen verdeeld: een groep kreeg niets, een groep kreeg (geblindeerd) placebopillen, een groep kreeg (geblindeerd) echinaceatabletten en de vierde groep kreeg ongeblindeerd echinaceatabletten. De echinaceatabletten waren gebaseerd op een mengsel met ongeveer gelijke delen wortel van *E. angustifolia* en idem van *E. purpurea* (foto). Tabel 5 van het artikel meldt dat de deelnemers misschien een beetje konden raden wat ze gekregen hadden.

Verrassend genoeg maakte blinderen of niet eigenlijk niet zoveel uit. Met 'adjusted global severity' van 10,0, 10,1, 10,1 en 10,3 hoeft men al nauwelijks meer te kijken met welke groepen deze getallen corresponderen. Overigens waren de deelnemers ook nog op een andere manier ingedeeld: namelijk zonder of met 'klinische interactie', of met extra aandacht van de dokter. Over de verschillen die ontstaan door verschillende hoeveelheden aandacht zullen Barrett et al. apart rapporteren. Er werden uiteindelijk 719 deelnemers door loting ingedeeld in groepen, en er vielen maar zes af.

Bij dit onderzoek was het verschil tussen de beide geblindeerde groepen weer een halve dag, deze maal in het voordeel van echinacea. Maar alweer was het verschil niet significant. Barrett en coauteurs zagen nog wel een lichtpuntje, want volgens hen was er toch wel een trend. En misschien hadden ze ook niet het goede preparaat onderzocht. Enzovoorts. Dr. Bijl van het *GeBu* heeft weinig lovende woorden voor deze poging om een positieve draai aan de uitkomst te geven.

De verschillen tussen de twee geblindeerde groepen kan men in de laatste kolom van Tabel 2 (zie het artikel) bekijken. De zogeheten 95%-betrouwbaarheidsintervallen voor de verschillen tussen de geblindeerde groepen bevatten allemaal 0. Kijkt men bij de subgroepen van patiënten die zich minder dan een etmaal na het begin van de verkoudheid meldden, dan zijn de verschillen nog onbenulliger.

Ik heb wat gerekend aan de gegevens. Als ik de beide echinaceagroepen samenvoeg en de andere twee eveneens, krijg ik als uitkomst voor de gemiddelde duur van de klachten en de standaardfout in dat gemiddelde:

- 364 echinaceaslikkers: gemiddelde duur verkoudheid 6,55 dag (standaardfout 0,18 dag)
- 349 overigen: gemiddelde duur verkoudheid 6,95 dag (standaardfout 0,19 dag)
- verschil tussen de gemiddelde duren: 0,40 dag, met een standaardfout van dit verschil van 0,26 dag; $p = 0,26$ (tweezijdig)

Zou het misschien toch...?

Voor de aardigheid kunnen we nagaan wat de implicaties zouden zijn van de hypothese dat echinacea een verkoudheid met 1/7 (14%) kan verkorten, zodat deze dus maar zes dagen in plaats van een week duurt. Wel, als dat echt zo was, dan hebben Barrett en de zijnen wel ontzettend erg pech gehad, want dan zou de berekende kans op de feitelijk gevonden verkorting van niet meer dan 0,40 dag ongeveer 1 procent geweest zijn. De auteurs rekenen het op een wat andere manier uit (ze kijken alleen naar de geblindeerde groepen) en zeggen dat zelfs een verkorting met 1/5 (20%) nog niet volgens de statistische conventies kan worden uitgesloten door deze onderzoeking. Maar gezien het feit dat er bij het eerdere onderzoek van Barrett ook al geen effect werd gevonden, vind ik het erg onaannemelijk dat Barrett nu alleen maar vreselijke pech heeft.

Als we even letten op de variabiliteit in de duur van de verkoudheid, dan zien we dat het gemiddelde van omstreeks een week voorzien is van een standaarddeviatie van ruim drie dagen. Dat betekent dat om en nabij een derde van de proefpersonen minder dan vier of meer dan tien dagen liep te snotteren of keelpijn had. Het kan ook zijn dat er een paar griepgevallen tussendoor liepen. Bij een dergelijke variabiliteit is een dag minder of meer hooguit te constateren als je honderden verkoudheden met en zonder remedie zorgvuldig natelt. Individuele personen kunnen het niet merken, denk ik.

Verder onderzoek?

Echinacea is onderzocht als middel bij beginnende verkoudheid: geen effect gevonden. Al eerder zijn er proeven gedaan waarbij gekeken werd naar preventie: krijgen kinderen die elke dag een echinaceapreparaat krijgen minder bovensteluchtweginfecties? Het antwoord van Taylor (2003) was nee (voor de volledigheid: een onderzoek van Cohen uit 2004 in Israëliëse kindercrèches gaf een totaal ander resultaat). Ook bij volwassenen was het antwoord nee (Linde, 1998). Als de proefpersonen van tevoren een week lang echinacea (of niet) slikten en dan opzettelijk besmet werden, bleek er ook geen verschil te zijn tussen de groep met profylaxe en zonder (Turner, 2006).

Er is eigenlijk helemaal geen reden om te denken dat echinacea iets doet. Vanwege de prikkelende smaak wordt gedacht dat deze plant het immuunsysteem stimuleert. Maar het hele begrip 'stimuleren van het immuunsysteem' is onzin. Hoe dan ook, Barrett et al. hebben nog gekeken naar wat gegevens van hun proefpersonen op dit gebied (neutrofielen en IL-8), maar daar kwam ook al niets uit.

Bijl schrijft in het *GeBu* dat het wenselijk is dat dit onderzoek van Barrett et al. wordt bevestigd in een ander onafhankelijk onderzoek. Wel, men kan wel blijven onderzoeken,

maar ik ben pessimistisch over het effect van nog meer onderzoek.

📁 Gezondheid, Kruiden

< Genezende magneten en stralende mobieltjes

> Acupunctuur tegen pijn dubieus en riskant

76 gedachten over “Echinacea werkt niet bij verkoudheid – alweer”

Rita

20/03/2011 om 20:31 | Bewerken

“Maar het hele begrip ‘stimuleren van het immuunsysteem’ is onzin.”
Wordt hiermee bedoeld dat het immuunsysteem überhaupt niet te stimuleren zou zijn?

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

20/03/2011 om 20:39 | Bewerken

Nee. Lees het gelinkte stuk maar. Het immuunsysteem is zo ingewikkeld dat ‘immuunsysteem stimuleren’ net zoiets is ‘het leven stimuleren’ (meer gras laten groeien, meer bacteriën, meer zwerfkatten, of meer vliegen?). De enige min of meer algehele stimulering bestaat erin dat je het lichaam in een algemene onstekingstoestand brengt.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

21/03/2011 om 15:00 | Bewerken

Wat is er mis met 'het leven stimuleren'? Wellicht helpt dat dan wel tegen verkoudheid...

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

21/03/2011 om 20:21 | Bewerken

Als je bijvoorbeeld 'het leven' stimuleert in de koelkast kan dat betekenen dat alles in snel tempo bederft door de grote bacteriegroei. 'Hel leven stimuleren' was bedoeld als uitleg dat zomaar in het wilde weg 'stimuleren' geen zin heeft. In het stuk over versterking van het immuunsysteem staat uitgelegd dat een deel van het immuunsysteem als functie heeft het veroorzaken van ontstekingsreacties. Zelfs als daar de een of andere virusziekte wat vlugger van overgaat, kan dit inhouden dat je makkelijker een hart- of herseninfarct krijgt.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Toon v.d. Sandt

22/03/2011 om 09:55 | Bewerken

Ik ben het met de schrijver eens, dat een kruid als medicijn gewoon moet werken. Ik heb wel eens spierzalf met arnica gebruikt, en dat werkt in één nacht!

In het Braziliaans oerwoud zijn vele,vele, bomen en kruiden met kostbare geneeskunde waarde. Waarom zou dan dit kruid/bloem zo door een mythevorming moeten worden gepropageerd? TVDS

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

22/03/2011 om 10:48 | Bewerken

1. Zulke persoonlijke ervaringen zeggen niet veel. Er is bijvoorbeeld niet meer na te gaan of dezelfde zalf zonder arnica misschien niet net zo goed gewerkt had. Als behandelaar, patiënt en onderzoeker een en dezelfde zijn, dan vraag je gewoon om vertekeningen.
2. Het is duidelijk waarom er zoveel mythes rond echinacea zijn. Die zijn het gevolg van energieke marketing door alternatieve bedrijven.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Toon v.d. Sandt

22/03/2011 om 12:50 | [Bewerken](#)

Ik bedoel ermee: arnica zal toch wel een werkzame stof zijn/bevatten? Is dat (getest.....) niet zo, dan niet.

Ik weet dat ikzelf inderdaad bij een trommelvlies-perforatie wel wist dat er een gaatje in zat, maar een gevoels-beeld opperde bij de arts (AZU), die daar vriendelijk korte metten mee maakte. Hij heeft de perforatie met een zalf en tampon prima genezen.

TVDS

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

22/03/2011 om 19:27 | [Bewerken](#)

Ik zou willen dat jullie ook zo naar reguliere medicijnen keken. Daarvan wordt ook met enige regelmaat ten onrechte beweerd dat ze werken en/of wetenschappelijk getest zijn. Het grote nadeel van die middelen is bovendien dat er vaak nare bijwerkingen horen. Dat kun je van Echinacea niet zeggen..

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

22/03/2011 om 19:55 | Bewerken

Er zit een gif in dat irriterend op de huid werkt. Zie verder

http://en.wikipedia.org/wiki/Arnica_montana

Zie echter ook <http://www.rsm.ac.uk/media/pr125.php> waaruit men kan opmaken dat sommige van die arnica-proeven gedaan zijn met hoogverdunde (6C = biljoen maal verdund, of zelfs 30C) arnica.

Zie

1. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20807867>

arnica werkt niet, vergroot misschien spierpijn wat.

2. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17318618>

arnica gel en ibuprofen zijn ongeveer even goed bij osteoarthritis van de hand

3. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11892685>

positief, maar onduidelijk of dit homeopathisch of niet was.

Verder niets in Pubmed gevonden betreffende de toepassing van onverdunde Arnica in gecontroleerde proeven op mensen met pijn e.d.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Toon v.d. Sandt

23/03/2011 om 08:23 | Bewerken

Dit is misschien wel een intrigerende kwestie:

In mijn woonplaats was er een Kruidvat/Erica-achtige winkel, waar de eigenaar zelf zijn producten (op basis van bekende kennis van middelen en kruiden) bereidde.

Toen kwam er, een paar jaar gelden een wetswijziging, waarbij hij per aangeboden product een registratie moest aanvragen. Per product zou het

gaan om een paar duizend euro. Omdat deze man zoveel eigen producten aanbod, was dat voor hem niet te betalen, legde hij mij uit. Nu is die zaak (na vele jaren) opgeheven.

Moet men dit toejuichen (weg met wildgroei in de geneesmiddelen/verzorgingsartikelen- branche), of gaat het hier om een grasmaaier-achtig opleggen van bovenaf, waarbij de grote bedrijven kunnen overleven(en even goed slechte producten kunnen aanbieden). Registratie zou goedkoper hebben gekund en controle/beoordeling per product zou gerust strenger mogen (eis van bewezen werkzaamheid, zowel in zachte als harde branche).

TVDS

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

23/03/2011 om 22:19 | [Bewerken](#)

Dat gif irriteert net erg als wanneer je met je huid in contact komt met brandnetels?

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

23/03/2011 om 22:40 | [Bewerken](#)

Ik denk het niet.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

23/03/2011 om 23:02 | [Bewerken](#)

Je denkt het niet, maar weet je het ook?

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

24/03/2011 om 08:43 | [Bewerken](#)

Brandnetels veroorzaken blaren, en dat is toch wat anders dan 'het blad kan huidirritatie opleveren' ten gevolge van een stof die in het blad zit (arnicine). De haren van de brandnetel maken een klein gaatje in de huid en storten daar dan acetylcholine, histamine, serotonine en mierenzuur in uit, die een branderige en langdurig aanhoudende pijn veroorzaken. Als je bladmoes van arnica in open wonden smeert (niet doen!), zal het allicht meer irriteren dan wanneer het blad alleen in contact komt met de intacte huid.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

24/03/2011 om 09:06 | [Bewerken](#)

Hmm? arnicine? Ben je niet in de war met Arnica? We hebben het hier toch over Echinacae?

Ah ik zie de vergissing, jij was overgestapt op Arnica, ik niet. Verwarrend

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

24/03/2011 om 16:26 | [Bewerken](#)

Geneesmiddelen worden alleen geregistreerd als de werking ervan wetenschappelijk is aangetoond. Dat geldt ook voor de veiligheid ervan en vele andere zaken. Een registratiedossier beslaat tegenwoordig een verhuiswagen met papier. Middelen met een medische claim mogen zonder registratie niet in de handel worden gebracht. Middelen met een (wat ik noem) "verhulde medische claim" ("helpt bij" vindt u dan gewoonlijk terug in de aanprijzing) zijn meestal met een korreltje zout te nemen. Homeopathische middelen vallen tegenwoordig ook onder de Geneesmiddelenwet, maar dat is naar mijn stellige mening een misvatting van de politiek die van dit soort zaken niets begrijpt (of niet wil begrijpen...). Zoals bekend bij sceptici en vele andere weldenkende mensen, bevatten homeopathica in het algemeen geen werkzame stoffen in hoeveelheden die een werking sorteren en dus werken ze niet, tenminste niet in een mate die boven het placebo-effect uitgaat.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

24/03/2011 om 16:45 | [Bewerken](#)

@ Rita

TVDS vermeldde iets over arnica en stelde een vraag over arnica, die ik toen beantwoord heb zo goed ik kon.

Echinacea heeft wel een beetje bijwerkingen. Maar in het algemeen heeft iets dat werkt ook wel bijwerkingen (niet bij iedereen); bij de beoordeling of een medicijn wordt toegelaten of bij de beslissing iets voor te schrijven worden altijd de kosten tegen de baten afgewogen.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

24/03/2011 om 19:30 | [Bewerken](#)

Helaas is het niet zo dat alleen voldoende geteste (reguliere) geneesmiddelen geregistreerd worden. Was dat maar zo. Helaas heb ik de verhalen van middelen waarbij dat niet zo is/was niet direct bij de hand. Maar een voorbeeld is het vaccin tegen baarmoederhalskanker voor pubermeisjes. Geen idee wat de lange termijn effecten daarvan zijn, want niet getest...

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

24/03/2011 om 22:28 | [Bewerken](#)

Met name met het middel softenon (thalidomide) en met DES zijn erge ongelukken gebeurd, en die hebben er mede toe geleid dat de regels voor tests veel strenger zijn geworden. Na goedkeuring van een middel moet er nog steeds goed opgelet worden om zeldzame ernstige bijwerkingen vast te stellen. Dat geldt trouwens niet alleen voor medicijnen. De hormoonvervangings therapie (HRT, oestrogeen+ progestageen tegen overgangsklachten) is pas na jaren twijfels op den duur ongezond gebleken. Alleen oestrogeen schijnt wel veilig te zijn en is in elk geval veel veiliger dan de combinatie-HRT. Dit is het resultaat van circa twee dozijn studies over een tijdbestek van 30 jaar waarbij honderdduizenden vrouwen betrokken waren. Bij ernstige overgangsklachten wordt HRT nog steeds gedaan, maar HRT puur en alleen om er jonger uit te zien en de kans op botontkalking te vermijden is een slecht idee.

Wat erger is, is dat onzinmiddelen ook geregistreerd worden op basis van Europese regels over homeopathie.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

25/03/2011 om 08:21 | [Bewerken](#)

Het is een beetje onzinnig de onwerkzaamheid van een huismiddeltje als Echinacea in deze discussie te vermengen met echt serieuze zaken als een vaccin tegen baarmoederhalskanker. Bovendien is een langetermijneffect daarvan niet met dat van DES te vergelijken. Een hormoon en een vaccin hebben een totaal andere werking. Zoals al eerder is opgemerkt: bij geneesmiddelen worden de positieve effecten afgewogen tegen de negatieve. Bij een huismiddeltje accepteert men geen, en zeker geen ernstige, bijwerkingen. Bij chemotherapie daarentegen is haaruitval etc. acceptabel wanneer het middel levensreddend is. Het vaccin tegen baarmoederhalskanker redt velen het leven in de toekomst en dan zijn beheersbare nadelen acceptabel.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

25/03/2011 om 12:34 | [Bewerken](#)

@Hans "beheersbare nadelen acceptabel"? Als je het niet onderzoekt weet je niet wat die nadelen zijn en zeker niet of ze beheersbaar zijn. Bovendien is het niet zeker dat die levens gered gaan worden hiermee. Wel zeker is dat er meiden flink ziek van geworden zijn.

Overigens ben ik het wel met je eens dat de discussie hier een beetje uit de hand gelopen is.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

25/03/2011 om 13:12 | [Bewerken](#)

niet zeker dat die levens gered gaan worden

ALLE oordelen over veiligheid zijn met een mate van onzekerheid behept. Maar ook bij de HPV-vaccinatie is een afweging gemaakt, gegeven de onzekerheden. Een van de onzekerheden was dat de werkzaamheid en veiligheid niet was onderzocht voor het geval dat je het aan 12-jarigen ipv ouderen geeft, als ik me goed herinner. Er is echter genoeg van het immuunsysteem bekend om te oordelen dat de leeftijd waarop je een vaccinatie geeft niet zoveel uitmaakt.

Ik snap de pointe van deze discussie niet. We hadden het oorspronkelijk over echinacea. Dat is een kruid waarvan het op voorhand onaannemelijk is dat het werkt, waar enorm veel onderzoek naar is gedaan (preventie van spontane bovensteluchtweginfecties bij kinderen, preventie besmetting met een spefiek toegediend virus, genezing van beginnende verkoudheid bij volwassenen, enzovoorts. Daar komt eigenlijk ook niets uit.

Wat is dan de betekenis van het argument: de HPV-vaccinatie heeft tamelijk goed bekende nadelen en voordelen, waarover weliswaar nog meer moet worden uitgevonden, maar die alles in aanmerking genomen tot het oordeel 'doen' leiden.

Kennelijk is de suggestie dat er met twee maten gemeten wordt. Maar het lijkt me dat Rita zelf met twee maten meet, omdat ze vindt dat er nog niet genoeg zekerheid over de HPV-vaccinatie bekend is om tot 'doen' over te gaan, terwijl ze de indruk wekt dat ze vindt dat het gebrek aan positieve informatie over echinacea geen enkel bezwaar vindt voor de toepassing, en belangrijker: voor het recht van fabrikanten om dit middel tegen ziekte aan te prijzen, of voor mijn recht hardop te zeggen dat ik het een kwakzalversmiddel vind.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

25/03/2011 om 16:10 | Bewerken

Wat mij stoort is dat er zo uitgebreid ingegaan wordt op onschuldige middeltjes, al of niet werkend, en zo weinig aandacht besteed wordt aan veel gevaarlijker middelen, zogenaamde reguliere medicijnen of vaccins. Daar wordt vaak te snel tot 'doen' overgegaan, slechts omdat de farmaceutische industrie om geld verlegen zit.

Er wordt hier ook aangenomen dat er al zo veel bekend is over het immuunsysteem. Er is echter ook veel nog niét bekend.

Dus de maat waarmee ik meet heeft idd meer te maken met de schadelijkheid (kijk naar de hoeveelheid iatrogene ziekten) dan met de werking van een middel.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

25/03/2011 om 18:08 | [Bewerken](#)

Voor de reguliere middelen zijn er allemaal instanties die er op letten, niet in het laatst de verkopers zelf die er weinig belang bij te hebben veel te investeren in iets wat niet werkt. Het lijkt me een misvatting te denken dat reguliere middelen erkend worden als de fabrikant denkt er geld mee te kunnen verdienen. De CBG-MEB (en in tal van andere landen zelfstandig oordelende analoge commissies) zijn behoorlijk streng, en dan is er nog het Lareb en duizenden onderzoekers.

Voor de zogenaamde onschuldige middelen die eigenlijk bedrog zijn omdat ze niet werken is er vrijwel niemand die iets doet. De verkopers hebben vrij spel, en het is volkomen legaal om al die rommel aan te bieden. Daar maken wij ons druk over, niet over al die andere dingen waar al genoeg controle is.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

25/03/2011 om 18:19 | [Bewerken](#)

Die controle is dus NIET genoeg. Dat is het laatste wat ik erover wil zeggen

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

25/03/2011 om 18:57 | Bewerken

Je maakt je er wel makkelijk van af, gewoon poneren dat de controle niet genoeg is, zonder ook maar enig bewijs, en vervolgens hard weglopen. Bovendien kan Skepsis zich niet bemoeien met die controle. Ik vrees dat als Rita's controle werkelijkheid zou worden, geen enkel medicijn ooit goedgekeurd zou worden, en we allemaal nog steeds op grote schaal zouden doodgaan aan infecties als pokken en mazelen en tuberculose.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

25/03/2011 om 20:33 | Bewerken

Boeken als What doctors don't tell you en de Cholesterolleugen zullen Jan Willem hoogstwaarschijnlijk niet kunnen bekoren..

Maar het feit is dat zelfs door de reguliere "gezondheids"zorg erkent wordt dat er veel leed door medicijnen wordt veroorzaakt, oftewel de iatrogene ziekten

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

25/03/2011 om 21:41 | Bewerken

Ik reageer een beetje laat. In het bovenstaande wordt gesuggereerd dat geneesmiddelen niet voldoende worden getest alvorens ze op de markt worden gebracht. Dat is onzin. De normen t.a.v. onderzoek en registratie zijn echt buitengewoon streng, en terecht. Ik ontken niet dat er wel eens iets fout gaat, maar zo in het wilde weg beweren dat de farmaceutische industrie te snel iets op de markt brengt omdat ze om geld verlegen zit, is volstrekte flauwekul.

Als er iets fout gaat, betreft het uiterst zeldzame bijwerkingen en die zijn zeer lastig op te sporen door middel van onderzoek vooraf. In dergelijke gevallen wordt er door de farmaceutische branche zeer effectief opgetreden. Ik weet dat uit eigen ruime ervaring omdat ik 32 jaar in die branche werkzaam was. Een totale recall uit de markt heb ik in die jaren maar enkele keren gezien.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

25/03/2011 om 22:15 | [Bewerken](#)

Bovendien, als er iets fout gaat, kan dat zeer ernstige gevolgen hebben voor het bedrijf. Zo ging Dow Corning bijna failliet vanwege de voor de rechter erkende beschuldiging dat hun borstprothesen met siliconen niet goed waren. Daar bleek later niets van aan te zijn.

De laatste keer was naar ik meen met Vioxx. Het ging ook om zeldzame ernstige bijwerkingen die met name optraden als het middel in hogere dosering werd gebruikt dan aanbevolen. Als het anders is, dan hoor ik het wel.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

25/03/2011 om 22:51 | [Bewerken](#)

John Virapen heeft ook jaren in "die branche" gewerkt en zegt daar heel andere dingen over.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

26/03/2011 om 10:55 | [Bewerken](#)

Ik ga liever af op mijn eigen waarnemingen dan op die van een mij onbekende meneer.

Graag dus concrete gevallen in plaats van tweedehandse niet gespecificeerde beweringen over wat deze meneer meent te weten. Wat is zijn expertise?

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

26/03/2011 om 14:20 | [Bewerken](#)

@Hans

Ik had van iemand die jarenlang in "de branche" zegt te hebben gewerkt meer kennis verwacht. Maar goed hierbij:

John Virapen, voormalig executive director van de Zweedse tak van Eli Lilly (ik neem aan dat die firma wél bij u bekend is), zegt met het boek "Side Effects Death" het stilzwijgen van tientallen jaren te verbreken om mensen te waarschuwen tegen de criminele activiteiten van de farmaceutische industrie. 'Ik was een van de criminelen die ambtenaren omkocht om bepaalde medicijnen goedgekeurd te krijgen en op de markt te brengen', aldus de schrijver.

De titel van de Nederlandse vertaling luidt "Bijwerkingen, waarvan sommige dodelijk kunnen zijn."

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

amateur

26/03/2011 om 21:57 | [Bewerken](#)

@ Rita

Dit blog gaat over de gevaren van alternatieve geneeskunde. Wat de reguliere

geneeskunde betreft, die heeft zijn eigen problemen en controles, al of niet degelijk en al of niet met (gevaarlijke) bijwerkingen van medicijnen. Nergens wordt beweerd, dat ze risicovrij is. Lees de bijsluiters!

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

26/03/2011 om 22:34 | [Bewerken](#)

Virapen komt me niet voor als erg betrouwbare bron, als ik een beetje google...

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

27/03/2011 om 11:25 | [Bewerken](#)

Eli Lilly is een Amerikaans bedrijf. Dat houdt volgens mij in dat de 'Zweedse tak' voornamelijk een marketingorganisatie is. Het is bekend dat alle farmabedrijven tegenwoordig veel geld stoppen in reclame van allerlei soorten, en het is voorstelbaar dat zo iemand als John Virapen (1943) nadat hij daar 35 jaar aan heeft meegedaan om de een of andere reden negatieve gevoelens aan heeft overgehouden, spijt krijgt van de steentjes die hij heeft bijgedragen.

Maar het onderzoek naar nieuwe middelen, daar had hij waarschijnlijk niets mee te maken. Ik denk ook niet dat als het erom ging middelen goedgekeurd te krijgen, de manager van de Zweedse tak veel invloed had. Zo'n middel wordt eerst in de VS goedgekeurd, en daarna afzonderlijk in andere landen, maar niet op basis van nieuw onderzoek. Als er sporadische berichten komen over bijwerkingen, dan gaat men heus niet in Zweden om advies vragen wat daarmee te doen.

Een van de dingen die ik ergens las is dat na 1990 het gebruik van Ritalin tegen ADHD de pan uitrees. Maar dat was in 1975 al aan de gang! In hoeverre de farmaceutische industrie de overdiagnose ADHD heeft bevorderd weet ik niet, maar de artsen die een middel voorschrijven zijn dan toch de

eerstverantwoordelijken. Het zijn toch geen slaafjes van de reclame? Als artsen door dure reclame ertoe kunnen worden gebracht om onzinmiddelen voor te schrijven, dan moet je je zorgen maken over de onwetenschappelijke instelling van de artsen.

Als ik dus stelling neem tegen onwerkzame kruidenmiddelen en homeopathie, is dat gedeeltelijk ook tegen artsen die onwerkzame middelen voorschrijven en apothekers die ze op de plank hebben staan. En zo komen we weer uit bij het doel van bovenstaand stuk: het publiek nog maar eens duidelijk maken wat nep is.

En dat doen wij (van Skepsis) juist omdat degenen die het zouden moeten doen in Nederland (de artsen, de apothekers, de medische en farmaceutische beroepsverenigingen, de universiteiten en de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen enzovoorts) dit nalaten.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

27/03/2011 om 16:34 | [Bewerken](#)

Vanuit mijn eigen beroepsgroep de apothekers gesproken: helaas verhandelen ze onbekommerd homeopathie etc. Misschien vanuit de gedachte "baat het niet ... etc."). Jammer, want zo houden ze de idee in stand dat homeopathie etc. werkzaam zou zijn.

V.w.b. Eli Lilly: geheel eens met opmerkingen van J.W. Nienhuys.

Ritalin wordt m.i. veel teveel voorgeschreven. Dit is een beslissing van de artsengroep. Modieus? Gemakzucht? De ouders realiseren zich onvoldoende dat het middel in de Opiumwet staat...

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

27/03/2011 om 20:05 | [Bewerken](#)

Inderdaad maak ik me zorgen over de instelling van veel artsen. Ouders die zich onvoldoende realiseren dat een middel onder de opiumwet valt? Ligt daar niet de taak van de arts?

De macht van de farmaceutische industrie gaat dan ook veel verder dan hier getracht wordt te schetsen (of is het 'te verbloemen'?).

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

27/03/2011 om 21:29 | [Bewerken](#)

Je hebt als ouder toch ook nog wel iets te vertellen als je met je kind bij een arts komt?

V.w.b. de farmaceutische industrie is complotdenken gelukkig niet in die mate nodig als hier wordt gesuggereerd. Er gaat wel eens iets fout, zoals in iedere branche. Gelukkig is er tegenwoordig een goede en strenge registratie van geneesmiddelen. Men heeft geleerd van de fouten van thalidomide en DES. En als er na registratie toch een zeldzame bijwerking blijkt, zijn er dankzij de computer uitstekende terugroepmogelijkheden. Ik heb met dat laatste een grote ervaring.

Bedenk ook even dat er dankzij geneesmiddelen van de laatste 50 jaar en enorme vooruitgang is geboekt. Veel ziekten die vroeger veel leed veroorzaakten zijn nu beheersbaar of te genezen.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

28/03/2011 om 08:54 | [Bewerken](#)

Helaas staan veel artsen nog steeds niet open voor mondige patiënten en durven veel patiënten op voorhand niet mondig te zijn.

Met complotdenken heeft mijn opmerking over de farmaceutische industrie niets te maken. Het gaat gewoon om heel veel geld verdienen en als dat ten koste van mensen moet dan moet dat maar.. Er wordt met enige regelmaat op z'n zachtst gezegd die indruk gewekt.

Een fabrikant van middelen als Echinacae zal ook geld willen verdienen, maar dat zal nooit zoveel zijn.

Die strenge registratie? Ach ja, voor de eerlijke registreerder wel ja.

Ik heb niet de indruk dat we hier iets nader tot elkaar zullen komen, dus ik laat het hierbij.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

28/03/2011 om 09:32 | Bewerken

Rita roept nu wel dat het allemaal geldwolverij is, maar de arts verdient echt niks aan het voorschrijven van Ritalin. Ook de adviseurs bij scholen die ouders vertellen dat hun kindje te druk is (waarna de ouders dan gaan vragen om een Ritalin-recept) verdienen er niets aan, althans geen geld. Die worden heus niet voor snoepreijes uitgenodigd door de fabriaknt van Ritalin. De maatschappelijke mechanismen die leiden tot overmedicatie van kindertjes die niet stil willen zitten en braaf doen wat de volwassenen zeggen zijn niet alleen de wens om veel geld te verdienen aan medicijnen.

De complotdenkers die in 'chemtrails' allerlei duistere activiteiten zijn om de mensheid dom te houden, zouden aan geloofwaardigheid winnen als ze hun pijlen eens op Ritalin zouden richten.

Kortgeleden las ik in een krant dat iemand beweerde (sorry, vergeten welke krant en ook wie dat zei) dat de diagnose ADHD in 9 van de 10 gevallen onterecht was.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

28/03/2011 om 10:05 | Bewerken

Oké nog even dan. Klopt helemaal dat die diagnose ADHD veel te snel en veel te vaak wordt gesteld. Dat is dan tenminste iets waar we het over eens zijn.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Hans**

28/03/2011 om 13:33 | Bewerken

Zo overdreven groot als gesuggereerd is de geldwolverij van de farmaceutische industrie beslist niet. OK, er wordt aan geneesmiddelen verdiend, maar dat geldt ook voor auto's, televisietoestellen, mobiele telefoons, en noem het verder maar op.

Wel eens van het substitutiebeleid gehoord? Hier in Nederland bepalen de verzekeraars welk merkloos middel wordt voorgeschreven. Dat noodzaakt de uitvinders van het origineel hun geld binnen een vrij korte periode terug te verdienen, zodat ze in de toekomst kunnen blijven bestaan, zodat ze nieuwe producten kunnen ontwikkelen (wat sloten geld kost, inclusief de registratie). Zielig? Nee, allerminst. Maar gewoon op een normale manier geld verdienen. Sjoemelen met de registratie? Weinig kans op met in ieder land een streng controlerende instantie. En verder herhaal ik de argumenten die ik al eerder noemde. Misschien nu maar weer eens terug naar de echt gegarandeerd onwerkzame middeltjes? Dat is pas echt wat ik afzetterij en bedrog noem.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**HENKIE**

28/03/2011 om 14:12 | Bewerken

@Rita

Dat u een eigen mening heeft over de medicijnindustrie is wel duidelijk, maar uw naïeve beeld over de wereld van de alternatieve industrie (want dat is het) is nog duidelijker.

Homeopathie is oplichting. Allerlei andere alternatieve, op moeilijk tot niet bewijsbare 'wijsheden' gebaseerde genees'kunst' zijn gewoonweg oplichting. Dus vanaf de eerste eurocent tot aan de laatste van vaak belachelijk hoge prijzen die voor die zoi betaald moet worden is de 'hulpverlener' uit op geld. Gewoon geldwolven die uit zijn op zo groot mogelijke winst en niet gevoelig zijn voor een welvaardsdrempel waarbij ze volgens hun god Kloekiwoekie ofzo genoeg verdiend zouden hebben. Ten koste van mensen en hun levensgeluk. (De jaarlijkse omzet van de "alternatieve" geneeskunde in de Verenigde Staten wordt geschat op 15 miljard dollar.) Natuurlijk, veel van deze oplichters zijn zelf te naïef om te beseffen waar ze mee bezig zijn, vandaar ook altijd de gehanteerde 'wij mensen begrijpen nog niet alles van dit of dit, maar daarom hoeft het nog niet niet waar te zijn..' verhaaltje waarmee de uitvinder van een nieuwe oplichtingsmethode goede sier maakt en volgelingen werft.

Natuurlijk willen veel mensen anderen helpen als deze wat mankeren, dat is alleen maar goed sociaal gedrag. Maar als het glaasje water tegen de hik of een glas whisky tegen de schrik gelardeerd wordt met een filosofische verhandeling over aardlijnen en standen van planeten en andere ***koek is het gewoon onzin. Wordt daar ook nog eens geld voor gevraagd is het oplichting.

Heeft de reguliere geneeskunst alle antwoorden? Neen, maar er is controle. Bij alternatief gerommel wordt alles goed gepraat, zonder controle.

Laatst zag ik in de commentaren onder een van de onderwerpen hier door de (hier) beroemde Harry Smit verder niet onderbouwd geleuter over 30 doden door vaccinaties. Beseffen al die alternatiefaanhangers wel dat 100% van alle homeopathiegebruikers sterft? En dat in zeer veel gevallen op de overlijdensakte komt te staan 'natuurlijke oorzaak' en dus ook weinig onderzocht word of niet alternatieve geneesmiddelen, misschien jaren geleden per ongeluk 1 keertje gebruikt of heavy users, de oorzaak waren??? 1000den per jaar! Nadenkertje voor onze complotdenkers zoals Rita. (met knipoog natuurlijk.)

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

28/03/2011 om 15:04 | Bewerken

Helaas blijkt uit de formuleringen van het strafrecht en het vervolgingsbeleid dat voor oplichting (voor details zie: <http://www.elfri.be/oplichting>) toch echt nodig is dat de van oplichting beschuldigde opzettelijk bedriegt.

Als hij of zij alleen maar op zijn vingers kan natellen (in de ogen van een buitenstaander) dat de aangeboden behandelwijze niet helpt is dat niet voldoende reden voor oplichting.

De praktijk leert dat de meeste genezers die onwetenschappelijke behandelwijzen aanbieden echt denken dat wat zij doen effectief is. Dat komt volgens mij omdat er in nogal wat gevallen een draadje los zit in hun bovenkamer – een onontbeerlijk stukje geestelijke bagage van elke mensenredder.

Ik maak vaak de vergelijking met verkeersovertredingen. Wie bekeurd wordt voor te hard rijden, door rood licht rijden, rijden onder invloed of zonder rijbewijs (of beide) krijgt niet maken met een officier van justitie die op moeizame manier moet proberen aan te tonen dat de dader de intentie had om de wet te schenden of dat er op die plaats een onaanvaardbaar risico was. Dat laatste is trouwens nogal lastig, want de kans op ongelukken is ook voor bijvoorbeeld hardrijders heel laag.

De overheid heeft te maken een gigantisch aantal autokilometers die jaarlijks worden verreden (in de orde van 100 miljard km/jaar in Nederland) en die heeft bepaalde gedragingen op voorhand strafbaar gesteld. Wie gesnapt wordt, is de klos en naar intentie of feitelijk risico wordt niet gevraagd. Dat werkt, want het aantal verkeersdoden ligt onder de 1 per 100 miljoen km.

Dus de overheid moet niet leunen op het strafrecht, maar op eenvoudiger regels, die het mogelijk maken om eenvoudig na te gaan of er onbewezen middelen worden aangeboden (ongeacht de intentie of het risico op schade), en meteen strenge maatregelen te nemen als men de regels overtreedt.

Dus als iemand als remedie bij kanker voorstelt dat het slachtoffer maar flink veel zout moet eten 'tegen de bacteriële infectie', zou dat op zich al reden

moeten zijn om zo iemand een beroepsverbod te geven.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Rita

28/03/2011 om 19:43 | [Bewerken](#)

Goh, ik ben een complotdenker! Jeetje, wat is dat?

En ik ben ook zooooo naief om meer vertrouwen te hebben in dat wat mij helpt (nee, ik bedoel niet Echinacae), dan in dat wat volgens "de wetenschap" mij zou moeten helpen...

Grapjassen!

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

HENKIE

28/03/2011 om 21:34 | [Bewerken](#)

U beschrijft precies wat een complotdenker is in uw aanklacht tegen de reguliere geneeskunde dus de vraag lijkt mij totaal overbodig, zelfonderzoek lijkt me meer op zijn plaats.

Natuurlijk helpt elke vorm van alternatief gesleutel aan de mens. Alleen wat of wie het helpt is de vraag. Voornamelijk de helper en zijn bankrekening is mijn antwoord.

Excuses, naief was fout. Ik acht het geheel voor mogelijk dat u in uw verdere wereldbeeld volstrekt realistisch bent.

Een vertekend beeld van delen van de werkelijkheid is een betere omschrijving. De door u zo gehate wetenschap is, herhaalbaar aantoonbaar bewijs, controleerbaar voor iedereen, ook de onderzoeksmethode etc.

Uw eenmalige ervaring met een 'medicijn/gelukswatertje' om een toevallig aangetroffen verzameling symptomen te onderdrukken is, niet controleerbaar, niet herhaalbaar niet dubbelblind te testen en dus waarschijnlijk meer geluk dan wijsheid.

U bent genezen, gefeliciteerd! Ik meen dat uit de grond van mijn hart, zonder enig voorbehoud. Neemt niet weg dat daar iemand geld aan verdient heeft en dit niet 100% schenkt aan een goed doel maar daar gewoon boodschappen van doet, ook als er al 'genoeg' op zijn/haar bank rekening zou staan. Met een middel waar een fabrikant achter zit. Daarin verschilt de alternatieve industrie zich geenszins met de rest van de wereld. Dat 'tante nol uit Swifterbant' toevallig een verkoudheidje geneest door drie keer rond een eik te huppelen en daar maar 2 kwartjes voor vraagt 'omdat het anders niet werkt' zegt niets over het zogenaamde altruïsme van de alternatieve gezondheids industrie.

Ik persoonlijk vind het verkopen van onzin producten en diensten oplichting, natuurlijk is er voor wettelijk bewezen oplichting in het licht van het betreffende wetsartikel meer voor nodig om die term of aanklacht te mogen gebruiken. Veel van de 'behandelaars' werken uit een gevoel van menselijkheid, medeleven, de drang tot helpen van de medemens, wellicht uit een soort van woede tegen de reguliere geneeskunde. Neemt niet weg dat IK vind dat men ALLE ins en outs van zijn handelen en daarbij gebruikte middelen en handelingen moet onderzoeken als men zich aanbied als 'genezer'. Dat is waar in mijn ogen 'oplichting' begint. Veel is onbewijsbaar of juist bewijsbaar niet werkend. Dit word dan afgedaan als 'de mens is het niet gegeven om alles te begrijpen tussen hemel en aarde'. Vele 'genezers' werken dus willens en wetens met onzin. Uit sociaal gevoel, tegen geld.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Renate

28/03/2011 om 22:56 | Bewerken

Ik meen dat dat verhaal over het feit dat 9 van de 10 ADHD-patiënten ten onrechte dit etiket heeft gekregen, in de Volkskrant heeft gestaan, in een interview met Micha de Winter.

En sorry, maar ik geloof niet zo veel in de verhalen van mensen die menen dat niemand op een stempeltje zit te wachten en dat het stempeltje ADHD, of bijvoorbeeld autisme, nooit ten onrechte wordt gegeven.

Bij een reïntegratiebedrijf heeft men wel geprobeerd om me een autisme-spectrum-stoornis aan te praten.

Ik denk dat een probleem misschien ook wel eens is dat patiënten wel eens te mondig zijn, waardoor men om medicijnen voor een kwaal gaat vragen, omdat men toevallig een reclame of een medisch programma heeft gezien.

En al die alterneuten zijn echt geen filantropen, maar mensen die geld verdienen aan de ellende van anderen.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

A. Atsou-Pier

29/03/2011 om 08:48 | [Bewerken](#)

@ JWN

Haalde u hierboven het Belgische Strafwetboek aan ? In mijn oude Vermande staat oplichting in art. 326 Wetboek van Strafrecht, waarin iets over listige kunstgrepen.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

29/03/2011 om 10:03 | [Bewerken](#)

Ik denk dat deze Belgische site het Belgische Strafwetboek aanhaalde, Het Nederlandse art. 326 luidt:

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordelen, hetzij door het aannemen van een valse naam of van een valse hoedanigheid, hetzij door listige kunstgrepen, hetzij door een samenweefsel van verdichtsels, iemand beweegt tot de afgifte van enig goed, tot het ter beschikking stellen van gegevens met geldswaarde in het handelsverkeer,

tot het aangaan van een schuld of tot het tenietdoen van een inschuld, wordt, als schuldig aan oplichting, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Er is dus geen oplichting zonder oogmerk om zich *wederrechtelijk* te bevoordelen. Als er een samenweefsel van verdichtfels is dat de dader zelf gelooft ontbreekt de opzet om iets te doen wat niet mag.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

A. Atsou-Pier

29/03/2011 om 11:44 | [Bewerken](#)

Hier staat nog veel duidelijker dat voor oplichting opzet een vereiste is :
<http://juridischdagblad.nl/content/view/2686/39/>

“Dus de overheid moet niet leunen op het strafrecht, maar op eenvoudiger regels, die het mogelijk maken om eenvoudig na te gaan of er onbewezen middelen worden aangeboden (ongeacht de intentie of het risico op schade), en meteen strenge maatregelen te nemen als men de regels overtreedt.”

Dit lijkt mij niet haalbaar, maar zou iemand ooit hebben gedacht aan het opzadelen van de aanbieders van onzinproducten en –diensten met risicoaanprakelijkheid ipv schuldaansprakelijkheid ? In de relatie werkgever-werknemer geldt dat (niet altijd vermoedelijk) als het gaat om het beschermen van de werknemer tegen gevaar (art. 7: 658 BW). Als er dan iemand schade lijdt in de handen van een alternatieve behandelaar speelt het hele probleem van opzet niet meer, en wordt de behandelaar automatisch, tenzij hij de nodige maatregelen heeft getroffen, etc., etc., civielrechtelijk aansprakelijk voor de schade. Voor automobilisten die een fietser aanrijden geldt ook risicoaansprakelijkheid.

Maar ik ben geen jurist, dus dit is even een fantasietje.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

29/03/2011 om 16:30 | Bewerken

Zolang homeopaten niet hun onzinproducten op een normale manier hoeven te registreren, zoals dat bij echte geneesmiddelen gebeurt, neem ik de zogenaamde registratie die de Geneesmiddelenwet nu voor dit soort producten hanteert, niet serieus. Deze kwakzalvers menen dat hun producten alleen een milde werking hebben en iedere bijwerking ontberen. Ze zullen, vrees ik, dus wel niet erg gevoelig zijn voor argumenten als risico- of schuldaansprakelijkheid.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Rita**

29/03/2011 om 19:56 | Bewerken

@Henkie

U schuift mij wel erg veel in de schoenen hè. Het is juist geleuter als het uwe wat me tegenstaat.

Ik ben niet zozeer tegenstander van wetenschap (ben zelf een beta), maar tegenstander van uitwassen in de naam van wetenschap. Die zijn er, wie dat ontkent is zelf wel heel erg naïef.

Maar goed enige nuancering kan hier niet, dat blijkt.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Hans**

30/03/2011 om 15:58 | Bewerken

@Rita

Deze discussie had als uitgangspunt Echinacea en met name de onwerkzaamheid ervan, speciaal bij verkoudheid. Dat is geen uitwas van wetenschap maar in tegendeel pure kwakzalverij. Uzelf haalt er allerlei m.i. ongenueanceerde en op weinig tot niets gebaseerde grieven tegen de geneesmiddelenindustrie bij, een onvergelijkbare tak van sport. Ik zie dan ook niet in waarom u geïrriteerd en cynisch reageert op de eerlijk bedoelde en op zich juiste reactie van Henkie. Uw eigen reacties weerspiegelen helaas niet altijd een analytische bèta-denkwijze.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

30/03/2011 om 18:11 | [Bewerken](#)

Maar Rita bespeelde het thema 'waarom maken jullie je zo druk over iets onschuldigs als echinacea als jullie eigenlijk de grote wrede geldwolven van Big Pharma en hun handlangers moeten vangen'. De liefhebbers van alternatieve geneeskunde willen altijd de sceptici voorschrijven waar ze aandacht aan moeten geven.

Bij de kritiek op Big Pharma moeten 'wij' kennelijk ook al het werk doen, want 'zij' komen ook alleen maar met argumenten als 'BP wil geld verdienen en zijn dus slecht'. Nooit eens een zinnig argument, en als je te hard doorvraagt, lopen ze weg.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

30/03/2011 om 22:22 | [Bewerken](#)

Daaaag.....

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans31/03/2011 om 09:02 | [Bewerken](#)

@Rita

U had gewoon niet meer kunnen reageren, maar kiest voor deze enigszins smalend overkomende reactie.

U onderschrijft daarmee onbedoeld alleen maar de laatste reacties van resp. JW Nienhuys en mij.

Iemand die zegt een bèta-opleiding te hebben gevolgd, zou m.i. met argumenten moeten en kunnen reageren.

Dus: laat die uitwassen in de naam van wetenschap dan eens op een wetenschappelijk onderbouwde manier zien! Ik bedoel daarbij niet slechts summiere verwijzingen naar obscure publicaties.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Rita**31/03/2011 om 21:19 | [Bewerken](#)

@Hans

U bedoelt het allemaal vast serieus. Er is hier echter geen plaats voor afwijkende meningen. Alleen het geloof in de almacht van de wetenschap wordt hier geaccepteerd. Dus helaas kan ik niet aan uw verzoek voldoen.

Het was overigens ook mijn bedoeling uw reacties te 'onderschrijven'.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Hans**31/03/2011 om 21:57 | [Bewerken](#)

@Rita

Almacht van de wetenschap? Dat is flauwekul.

We hebben het hier slechts over een kritische benadering van zaken die niet blijken te kloppen, bijvoorbeeld de (ontbrekende) werking van Echinacea.

De beweringen over Big Pharma die u er bijhaalt zonder ze ook maar enigszins hard te maken, lijken dan ook slechts een mening in plaats van feit. Meninge n mogen natuurlijk, maar een kritische benadering staan ze vaak in de weg.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

01/04/2011 om 06:51 | [Bewerken](#)

@Hans

Dit blijft een cirkelredenering. Wat is slechts een mening en wat is een kritische benadering?

Datgene wat ik in zou brengen zou tegen de hier heersende mening ingaan dat 'de wetenschap' feilloos is en zal dus onder de mat geschoven worden als slechts een mening.

In zo'n welles/nietes spel heb ik geen zin. Over een xtal jaren zal blijken dat de huidige 'wetenschappelijke' feiten voor een deel (waarschijnlijk groot deel) berusten op 'wat je wilt zien' oftewel vooroordelen of vooringenomenheid. Dat gebeurt al zolang er wetenschap bestaat, maar wordt in de waan van de dag over het hoofd gezien. Dat noemt men dan een 'kritische houding'.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

01/04/2011 om 07:22 | [Bewerken](#)

“De wetenschap” is m.i. continu aan toetsing van inzichten onderhevig. Goede wetenschap is daardoor niet bevooroordeeld of vooringenomen. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de leer van de homeopathie waar volstrekt onjuist gebleken ideeën toch blijven gehandhaafd.

“ De huidige wetenschappelijke feiten” ... Ja, dat is wel erg veel wat er dan over jaren (naar uw woorden) vooroordeel of vooringenomenheid zou blijken te zijn. Dan kun je wel aan alles gaan twijfelen. Dan kun je even goed deze discussie niet voeren. Wat is er mis met wat er gesteld wordt in de inleiding? Wilt u statistiek overboord gooien? Hoe rijmt u dit met uw opmerking dat u zelf een bèta-opleiding hebt gevolgd?

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

01/04/2011 om 08:31 | [Bewerken](#)

Rita:

Over een xtal jaren zal blijken

Dit is de bekende maar niet benoemde drogreden die erin bestaat dat men zich baseert op onbekende toekomstige gebeurtenissen. Je zou kunnen zeggen dat het een variant is van het *argumentum ad ignorantiam*: 'onwaarheid niet bewezen dus waar'. In <http://nl.wikipedia.org/wiki/Drogreden> wordt het 'bewijs op krediet' genoemd. In de gigantische lijst drogredenen op http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_fallacies zie ik hem er niet bijstaan.

In de onzinkunde komt men dit type argument vaak tegen: wat doe je als er morgen een UFO bij het Witt Huis landt / volgend jaar de werkzaamheid van homeopathie wordt bewezen / als jij na je dood merkt dat je helemaal niet dood bent enzovoorts.

Het gaat hier echter over echinacea. Nadat aanvankelijk op zwakke gronden (letterlijk indianenverhalen) is aangenomen dat echinacea werkt, is er heel veel

onderzoek gedaan, dat over het algemeen ongunstig voor echinacea uitpakte.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Toon v.d.Sandt

01/04/2011 om 13:42 | Bewerken

Zoals het mij gaandeweg mijn studie (in Utrecht) is verduidelijkt, wil wetenschap (dankbaar voor haar fundament door het werk van wetenschapsfilosofen, ik doel op dat van Popper) zelf-corrigerend en daardoor waarheidsvindend zijn. Ieder bewering moet bewijsbaar maar ook evt. weerlegbaar zijn. Bij het Echinacea-relaas blijkt toch in alle redelijkheid, dat het niet specifiek werkzaam is. Als iemand het een prettig middel vindt om te gebruiken, mag dat, maar het verkort de verkoudheidsduur niet.

Aan de andere kant zullen er zeker gevallen uit de annalen van de harde farmaceutische industrie zijn op te maken, waarbij er de ethiek moest wijken voor financieel belang. Als het goed is, zal ook dat door wetenschap en/of politiek vroeg of laat worden achterhaald.

De praktijk is uiteindelijk mensenwerk, dus niet ideaal. Maar men blijft daar wel naar streven.

Het wetenschappelijk ideaal is een soort reinheids-ideaal: zuivere kennis en zuiver begrip, ten dienst van de samenleving. Hoe streng je daarin moet zijn, blijft "hot point" van discussie.

Ik kan het niet laten een actueel punt te noemen, betreffende de zoektocht naar de fundamenteën der materie. Er ligt nu een goede theorie op tafel (Veldentheorie-Standaardmodel). Daarin speelt een mathematische procedure met de introductie van een z.g.n. Higgs-Veld een cruciale rol. Deze theorie dateert van 1970. Sinds die tijd wordt er halsreikend uitgezien naar de detectie van quanta van dit Higgs-veld. In/rond 1983 werden er inderdaad quanta (W^+ , W^- , Z) gedetecteerd, met eigenschappen, die uit dit Higgs-veld voortkomen. Maar detectie van een geïsoleerde (hoewel zeer kortlevende) Higgs-toestand is nog iets voor de (nabije?) toekomst. Met de nieuwe Tevatron-versneller in Genève zou detectie binnen een decennium realiseerbaar zijn. In feite een fair chance-kwestie. Je hebt een hypothese, en die kunnen we nu, na veertig jaar toetsen. Aan de andere kant is veertig jaar wel veertig jaar en die tijd leeft men in de hoge-energie-fysica in het teken van deze zoektocht (als je de populair-wetenschappelijke blaadjes mag geloven) en draagt men de haalbaarheid van

een sluitende theoretische verklaring van de materiele wereld uit. Wist u dat ongeveer dezelfde tijd Benjamin Creme al zijn boodschap van de komst van de Maitreya die etc.etc. uitdraagt? En dat rond 1981 deze Maitreya even verschenen is in Kenia?

Echter Cremes' Boodschap is niet weerlegbaar, terwijl die van de Elektro-Zwakke kracht dat wel is. Maar het duurt allebei wel even lang. Kortom: ook in de reguliere wetenschap spelen hoop, verwachting en verwijzing naar de toekomst een vitale rol. Alleen is de claim beperkt en eindig in de tijd.

TVDS

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

01/04/2011 om 16:07 | [Bewerken](#)

Bijvoorbeeld.. bedankt Toon voor deze verhandeling. Hieruit spreekt tenminste iets meer dan een oogkleppen visie.

Ja JWN 'over een xtal jaar'. Hoe lang zijn er niet 'wetenschappelijke feiten' die nu algemeen geaccepteerd worden in het verleden verketterd? Enig historisch besef en je weet het...

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

01/04/2011 om 16:17 | [Bewerken](#)

Haring met chocolade is een onsmakelijke combinatie, als u mij die metafoor vergunt.

Ik reageer vanaf nu voorlopig niet wegens 2 weken vakantie.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Rita

01/04/2011 om 19:17 | Bewerken

Tis maar wat je smaak is... ik zeg niet dat dit mij lekker lijkt, maar ik las toch echt ergens "Zure Haring in chocolade saus met een dot slagroom er op". O ja er stond nog bij "Zoute Haring mag ook..."

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Jan Willem Nienhuys**

01/04/2011 om 19:24 | Bewerken

Ik ken wel van die voorbeelden (bijvoorbeeld dat vitamine goed voor je is), maar het aantal voorbeelden van iets waarvoor goede experimenteel-wetenschappelijke onderbouwing leek te zijn (ik bedoel niet van die flutdingen zoals van koffie krijg je X) die toch later net andersom waren, die zijn er niet zoveel, zeker in vergelijking met de aantallen dingen die *niet* 'omvergeworpen' zijn (zoals vrijwel de hele wiskunde).

Noem er maar eens drie.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Toon v.d.Sandt**

02/04/2011 om 13:05 | Bewerken

Ik zou er net drie (natuurkunde) kunnen verzinnen, maar daar gaat het eerder om verfijningen/ verdere doorbraken op het vakterrein.

De overstap van klassieke mechanische inzichten naar de quantum-mechanica

De overstap van het (klassieke) Newtoniaanse tijdsbegrip naar dat van Lorentz/Einstein (relativiteit).

Overgang van stralentheorie voor licht naar golftheorie (Fresnel, Fraunhofer)

Ik denk dat het wetenschappelijk bedrijf zich min of meer organisch ontwikkelt, en dat nieuwe inzichten eerder oude inbedden dan afdanken. Gesneuvelde ééndags-inzichten / "fenomenen" (Blondlot-straling, koude kernfusie, Ethertheorie) waren nooit goed verankerd in de gangbare kennis.

TVDS

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

02/04/2011 om 13:31 | [Bewerken](#)

Wat betreft de kwantummechanica: dat was meer een verfijning. Die kwam ongeveer op het ogenblik dat de wetenschap eraan toekwam de atomen zelf en soortgelijke kleine dingen te onderzoeken. Plancks formule voor de zwartelichaamsstraling was een innovatie omdat die afwijkende veronderstellingen maakt over de individuele oscillatoren in stoffen.

Er was eigenlijk dus niets bekend over de fysica van het hele kleine.

Relativiteit: er waren in de klassieke theorie serieuze problemen, met name omdat de ether niet klopte: omdat deze transversale trillingen geleidde moest het wel een vaste stof zijn met een heel hoge elasticiteitsmodulus (in staal is de voortplantingssnelheid 6 km/s, maar licht gaat nog veel harder), tegelijkertijd moest het een vloeistof of gas zijn waar alle materie zich weerstandsloos doorheen beweegt. Er waren ook geen harde experimentele aanwijzingen voor iedereen vermoeden dat tijd voor iedereen hetzelfde verloopt, ongeacht de bewegingstoestand. De newtoniaanse theorie was gewoon nog niet uitgebreid tot het domein van extreme snelheden.

De golftheorie van het licht was niet onbekend, want daar had Huygens al een aanzet toe gegeven. En eigenlijk was de golftheorie ook niet helemaal goed, dat was juist de ontdekking van de kwantummechanica. Newton had de

corpusculaire theorie van het licht geopperd zonder goede gronden, en hij moest zich behoorlijk in bochten wringen om verschijnselen zoals de 'Ringen van Newton' te verklaren (een interferentieverschijnsel). Volgens Newton zou het licht bij breking naar een optisch dichtere materiaal sneller moeten gaan. Er waren toen geen mogelijkheden om na te gaan of dat klopte.

Mijn vraag: geef eens theorieën waarvoor behoorlijke experimenteel-wetenschappelijke onderbouwing was, en die toch door voortgaand wetenschappelijk onderzoek werden onderuitgehaald (niet alleen maar een beetje verfijnd) – die vraag is nog niet eens met 1 goed voorbeeld beantwoord, en al helemaal niet in de medische sfeer.

In de wiskunde is er wel zoiets geweest. In de tijd van Newton en Leibniz rekende men alsof oneindig kleine en oneindig grote getallen 'echt' bestonden. Dat gaf paradoxen die men met voldoende ervaring wel kon ontlopen. Het heeft ongeveer 150 jaar geduurd voor men daar helemaal uit was, daarna zijn er in verband met het oneindige nog een paar paradoxen ontstaan die ook weer opgelost zijn en het is lang niet zeker dat dit verder nooit meer zal gebeuren. Maar de latere paradoxen zijn al te subtiel om aan leken uit te leggen, en zelfs de wiskunde van de vroeg-19de eeuw is al onbegonnen werk, omdat de modale leek qua wiskunde nog omstreeks 500 v.C. zit.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

amateur

03/04/2011 om 19:09 | Bewerken

Het oneindig kleine en oneindig grote (of zoals de Amerikanen plastisch zeggen: bijna niets en meer dan alles) wordt sinds de jaren 60 van de vorige eeuw aangepakt met behulp van een nieuw soort getallen: de hyperreële. De site: "Ask Dr. Math" geeft een goed leesbare inleiding op het onderwerp. Maar we dwalen af.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

amateur

03/04/2011 om 19:34 | Bewerken

"Ask Dr. Math" vindt men onder: The Math Forum @ Drexel. Het artikel heet: The Hyperreal Wish-List. Ook hier wordt niets onderuit gehaald. Het is voor zover ik het begrijp een poging om de genoemde begrippen een tastbaar uitgangspunt te geven. Dus om bv. het "spookachtige" (denk aan bisschop Berkeley) van dx en dy uit de wereld te helpen.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Jan Willem Nienhuys**

03/04/2011 om 19:54 | Bewerken

Daar zinspeelde ik op. Maar de nonstandaardanalyse berust op het gebruik van zogeheten non-principal ultrafilters. Dat moet men maar nalezen op http://mathforum.org/dr.math/faq/analysis_hyperreals.html. Dat ultrafilters 'bestaan', berust op het lemma van Zorn of het keuzeaxioma, en is dus in beginsel onconstrueerbaar. Het is heel lastig om met nonstandaardanalyse te werken. Het is een leuk spelletje voor wiskundigen, maar niet van praktisch belang voor mensen die de wiskunde serieus gebruiken voor berekeningen.

Zie ook http://en.wikipedia.org/wiki/Hyperreal_number

Er zijn ook surreal numbers, zie http://en.wikipedia.org/wiki/Surreal_number

Een diametrale 'oplossing' is de rigoureuze exclusie van alles wat niet expliciet construeerbaar is, in de stijl van het intuïtionisme van L.E.J. Brouwer. Daar wordt de wiskunde ook afschuwelijk ingewikkeld van.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

amateur

03/04/2011 om 21:53 | Bewerken

De gedachte van Van der Sandt, dat nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen de oude onderuithalen is in ieder geval niet waar. De klassieke mechanica van Newton en de zijnen is net zo geldig als de quantummechanica. Beide zijn afdoende wetenschappelijk onderbouwd; en ondanks de relativiteitstheorie wordt U niet merkbaar zwaarder als U harder loopt. Maar nogmaals, we dwalen af!

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**toon v.d. sandt**

04/04/2011 om 10:26 | Bewerken

Met mijn antwoord gaf ik al impliciet aan, dat er geen goede voorbeelden (zeker niet door mij) te geven zijn.

de heer Nienhuys geeft terecht aan, dat de wetenschappelijke ontwikkeling er een is, waarbij ver-een-nacht-ijs-kennis de kans niet krijgt zich lang te nestelen. Ik bedoelde van: ik kom niet verder dan....

Kan ik het niet laten om te noemen, dat wij, met onze grote neuro-biologische kennis van nu, wel een heel eind op weg zijn om de samenhang van persoonlijkheid, en structuur van het centraal zenuwstelsel aan te tonen (pleit voor een no-nonsense model voor de geest, als innerlijke voorstelling door het brein, met alle no-nonsense consequenties voor de para-psychologische hypothese), maar dat een neuro-fysische verklaring voor het optreden van bewustzijn "op zich" op dit moment niet voorhanden is. Tóch gaat men er in de harde wetenschap van uit, dat geest en (desbetreffende) brein-activiteit twee aanzichten van hetzelfde zijn.

Maar er is geen fysische grootheid aan te geven, die dit bewuste beschrijft of aangeeft.

In zijn skepsis-poster stelt prof. 't Hooft, dat in het brein thermische fluctuaties (warmtebeweging) quantum-corelaties onmogelijk maken, d.w.z. zelfs de quantum-mechanica voorziet niet in het als een geheel ervaren van over plaats

en tijd verspreide neurale functies en processen. Hersen-specialisten geven dit ook ruiterlijk toe (ook de hr. Swaab bijv.)

Hiermee dus een spannende (?) witte plek in de wetenschappelijke kennis.

Vandaar dus levendige discussie.

TVDS

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

04/04/2011 om 11:06 | [Bewerken](#)

Dit heeft ook niks met echinacea te maken. Hoe het met die geest zit, zal wel lang verborgen blijven. Een eenvoudig voorbeeld om uit te leggen waarom.

Wij hebben zenuwuiteinden die speciaal gevoelig zijn voor temperatuurverschillen. Hoe die werken is deels bekend. In elk geval geven die een signaal door als ze geprikkeld worden. We weten waar dat signaal terechtkomt: in ons hoofd. Maar daar wordt niet vastgelegd: die sensor daar meet dat en dat, maar een gevoel van warmte of zelfs extreme hitte. Afhankelijk van de context kan dat geruststellend of comfortabel zijn of pijnlijk. Die 'ervaring' is zo verschillend van de sensorische input, dat het nog wel heel lang zal duren voor die ervaring is te begrijpen in termen van welke zenuw wat doet.

Nog een voorbeeld: ook met je ogen dicht weet je waar je lichaamsdelen zich bevinden en ook naar ik meen hoe intens bepaalde spieren zijn aangespannen. Die kennis komt 'eigenlijk' uit allerlei sensoren maar voor de ervaring is het alleen maar 'weten' zonder dat we ons bewust zijn van de bijdrage van de afzonderlijke sensoren.

Dat geldt trouwens voor de ogen ook. We merken helemaal niet we zien doordat een door een lens gevormd beeld door staafjes en kegels gedetecteerd wordt, vandaar dat veel mensen 'voelen' dat kijken gebeurt met stralen die uit het oog komen, en we ook niet het minste probleem hebben om onstoffelijke entiteiten voor te stellen die kunnen zien of dat we zouden kunnen zien als we geheel doorzichtig (dus onzichtbaar) waren.

Wat we aanzien voor bewustzijn is dus maar een miniem deel (ik stel me voor: een miljoenste) van de activiteiten van ons zenuwstelsel dat 100 miljard cellen heeft. Wij 'zelf' vinden dat miljoenste, die geest, wel belangrijk (pas als we een hersenbeschadiging oplopen, merken wat er allemaal zogenaamd vanzelf gebeurt), maar het zal nog wel lang duren voor 'de wetenschap' erachter is hoe dat detail werkt.

Ik denk dus dat we nog nergens zijn met modellen voor de geest. Eén mens kan in twintig jaar van $1+1=2$ geraken tot het front van de wetenschap, maar de wetenschap als geheel gaat niet zo vlug. Wat betreft de kennis van de geest is die nog steeds bij $1+1=2$.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Toon v.d.Sandt

04/04/2011 om 14:55 | Bewerken

Een medisch voorbeeld, maar niet van een medicijn, wel van een behandeling (opvattingen over behandelwijze): enkele decennia geleden werd bij hersenschuddingen veel rust voorgeschreven, ik neem aan op grond van argument, dat weefsel zich moest herstellen. De laatste tijd is men meer voor het iemand weer vlotter ambulantly krijgen, om juist weer vlot te wennen aan dynamisch functioneren. Is in meer herstel-therapieën de "mode": niet meer te lang rusten, maar zo vlot mogelijk weer (voorzichtig) naar een functionerend ritme terug. Maar ja, is dit nu een harde kennis, ondersteund met (aanvankelijk) valide theorie? Kortom uw eerste vraag was min of meer retorisch.

Of het Planta-verhaal uit de zestiger jaren, waarbij men dacht (ik neem weer aan, met argumenten) een goede margarine (voedingsmiddel) op de markt te brengen. Het was een kind, dat ontdekte, dat een plotsklaps heersende huiduitslag in Nederland veroorzaakt werd door deze margarine (omdat zijn/haar jongere zusje de uitslag niet had, en de margarine niet kreeg). Ook weer een anekdotisch geval.

Dat model voor de geest: daar is écht nieuwe fysica voor nodig, wellicht een doorbraak, zoals in de 19e eeuw (elektro-magnetisme) of de twintigste eeuw (quantum-fysica). (Of je moet de neurale materie of de neurale ruimte per definitie een subjectieve eigenschap toekennen, voer voor filosofen...) Wat brengt de 21e eeuw ons? Over een xtal jaren weten we meer? TVDS

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

04/04/2011 om 16:31 | Bewerken

In de geneeskunde zijn massa's voorbeelden te vinden van 'heersende opvattingen' die in het geheel niet berustten op onderzoek. Nog steeds. Plastisch chirurgen schrijven bij ooglidcorrecties homeopathische hoogverdunde middelen voor. Dat doen ze omdat ze het nu eenmaal zo geleerd hebben.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Reacties zijn gesloten.

[Artikelen uit Skepter](#)

[Proefnummer van Skepter](#)

Blogroll